

Sexe al Congrés

Els resultats de les eleccions generals celebrades el dia 20 de novembre dibuixen un Congrés dels Diputats amb una majoria aclaparadora del Partit Popular i una majoria aclaparadora d'homes. La propera legislatura es repetirà la distribució per sexe de les cadires del Congrés: 124 dones i 226 homes. Dels 350 parlamentaris, només el 36% seran dones. Cal dir *només* perquè no s'arriba al criteri de la paritat que hi ha a la llei de la igualtat del 2007: no menys del 40% ni més del 60% per a cada sexe. Si bé és cert que la presència femenina en la vida política ha augmentat al llarg de les últimes dècades, no s'ha arribat a l'escenari desitjable en termes d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones. Quins són els obstacles que dificulten l'anomenada *paritat*? Els fets que engloben les mateixes eleccions del dia 20 aporten algunes respostes.

Un dels temes comentats al llarg d'aquests dies és l'aparició en escena de la portaveu del Partit Popular, Soraya Sáenz de Santamaría, deu dies després d'haver tingut el seu primer fill. No només va fer acte de presència el mateix diumenge de les eleccions al balcó del carrer Gènova al costat de Mariano Rajoy, sinó que ha estat la persona designada per negociar amb el govern sortint el traspàs de poders. Una responsabilitat que li comportarà dies i hores de llargues reunions. A banda d'observar novament que, a diferència del que passa amb els homes, la vida personal d'una dona política és jutjada per l'opinió pública, cal preguntar-se si el cas Sáenz de Santamaría és un mèrit o un demèrit en termes d'igualtat d'oportunitats.

D'entrada, es podria pensar que l'assumpció de responsabilitats en la vida política per part d'una dona és una conquesta per a la igualtat. Diversos corrents teòrics defensen que la presència femenina en les elits polítiques actua contra les desigualtats de gènere pel simple fet de fer visibles les dones al poder. Però des d'aquesta perspectiva s'oblida que l'augment quantitatiu no assegura una millora qualitativa. ¿Han contribuït Margaret Thatcher o Angela Merkel a eradicar les desigualtats de gènere? Que creixi el nombre de dones que participen en la vida política és necessari però no suficient per avançar en matèria d'igualtat d'oportunitats. Mentre que les raons de la necessitat giren entorn de les dificultats de les dones per participar en política, les raons de la suficiència se centren en els problemes del model de participació.

Des de la necessitat es justifiquen les accions positives destinades a assegurar un mínim de participació de les dones en les instàncies i institucions socials en què es concentra el poder. En la pràc-

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

L'opció de Soraya és tan qüestionable com totes les veus que admiren la seva predisposició pública en un moment vital tan especial per a ella

tica, aquestes accions positives es concreten en les anomenades *quotes*, que busquen garantir aquest mínim de presència femenina en les llistes electorals, els consells d'administració o els òrgans consultius. Des de la suficiència es planteja quina és la contribució de les dones a aquestes institucions i quins són els referents que segueixen i els rols que assumeixen. Més enllà de quantificar l'accés de les dones a les institucions polítiques, la qüestió és si existeix un estil de lideratge femení i una agenda política en femení, dos aspectes que actuarien com a garantia per a la igualtat d'oportunitats en la mesura que introduirien noves formes de fer política i noves qüestions sobre les quals intervenir políticament. Es diu que determinades qualitats associades als estereotips femenins, com ara l'empatia, la proximitat o la cooperació, facilitarien el pacte. En la mateixa línia, l'experiència femenina de la quotidianitat garantiria la sensibilitat cap a qüestions més relacionades amb la reproducció de la vida humana que amb la producció de béns materials.

El cas Sáenz de Santamaría contribueix a reproduir les desigualtats de gènere en la mesura que segueix un patró absolutament masculí. Renunciar al permís de maternitat per qüestions laborals és una actitud pròpia dels homes, socialitzats per estar disponibles i accessibles per al treball remunerat. L'opció de Sáenz de Santamaría és tan qüestionable com totes les veus que s'han alçat per reconèixer i admirar la seva predisposició pública en un moment vital tan especial per a ella. Lluny de criticar la indiscutible i legítima ambició professional d'una dona jove, el que és preocupant en termes d'igualtat és que la vida política exigeixi aquest tipus de sacrificis personals, uns sacrificis que tenen un cost diferencial segons el sexe. En política, com en molts altres àmbits públics, no hi ha persones imprescindibles. Contràriament, en la vida d'una persona acabada de néixer les figures de la mare i el pare són insubstituïbles. El que està en qüestió no és el dret de la dona a gaudir del permís de maternitat i el dret de l'home a fer ús del permís de paternitat, sinó el dret de la criatura a tenir

una mare i un pare. Mentre no canviïn els valors masculins que regeixen el món de la política –entre d'altres–, les diferències en els estils de lideratge i els continguts polítics entre homes i dones s'han de llegir en termes de desigualtat. La prova està que la llàgrima continguda de Carme Chacón durant la seva compareixença durant la nit electoral no ha rebut la mateixa admiració social que reben les llàgrimes d'un futbolista quan s'acomiada d'un club. Per què els futbolistes poden plorar i les dones polítiques no?

